

Кафедра: Эпидемиология кафедрасы

**Тақырыбы: ОПИСТОРХОЗ. ОПИСТОРХОЗ
КЕЗІНДЕГІ ШАРАЛАР СТАНДАРТТАРЫ**

Орындаған: Әбдуәлі Қ.Е

Тобы: 13-001-02

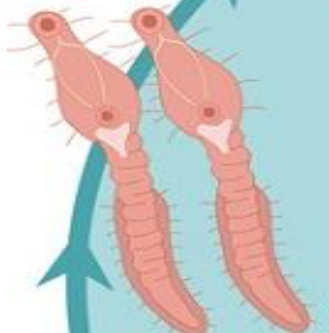
Тексерген: Жақан Ж.Ж

Описторхоз – қоздырғышы трематодоздар класына жататын, ішектен тыс, нәжіс – ауыз механизмі арқылы берілетін, табиғи – ошақтық биогельминтоз, оған аурудың созылмалы өтуі, көпшілігінде бауыр - өт жүйесі мен ұйқы безінің зақымдануы тән.

Описторхоз

Церкарий проникает в кожу пресноводной или морской рыбы и инкапсулируется как метацеркарий в ее тканях

3
Свободноплавающие церкарии выходят из улитки

2

Улитка заглатывает яйцо и из него в кишечнике появляется мирацидий, который проникает сквозь стенку кишечника. В тканях начинается развитие в другие формы: спороциста - редия - церкарий

1

1
Диагностическая стадия

Яйца выходят с калом

5
Метацеркарий вылупливается в двенадцатиперстной кишке

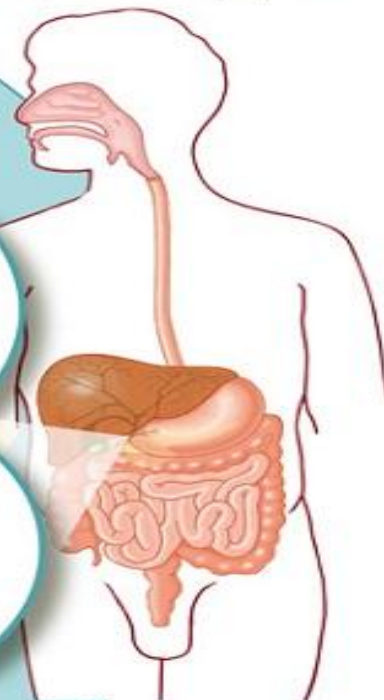
Инфекционная стадия

6

6
Паразиты созревают в желчных протоках примерно за месяц

Окончательный хозяин заражается при проглатывании сырой, плохо обработанной, соленой или копченой рыбы, содержащей метацеркарий

? **ЖОСПАР**

? 1Этиология

? 2Эпидемиология

? 3Патогенез.

? 4Клиника.

? 5Диагностика.

Этиологиясы. Описаторхоздың екі түрі кездеседі (гректің *opisten* - артқы жағы және *orchis* – ұрық безі, артқы ұрық безі): *Opisthorchis felineus* (мысық немесе сібір сорғыш құрты) және *Opisthorchis viverrini* (тропикалық елдерде тараған – Тайланд, Лаос, Камбоджа, Вьетнам, Малайзия, Индия және басқа).

Морфологиялық ерекшеліктері мен тіршілік циклі. Гельминттің денесі ланцетке (жалпак) ұқсайды, ұзындығы 13 мм және көлденеңі 1-3,5 мм. Алдыңғы жағында екі сорғышы бар. Артқы жағында – екі ұрық безі, көптеген жұмыртқасы бар, жатыры цепеннің орта бөлігінде орналасқан. *O. felineus* жұмыртқалары қоршаған ортада біраз төзімділік көрсетеді. Су қоймаларында жұмыртқалар тіршілік қабілеттілігін бір жылға дейін сақтайды. Жазда топырақта күн сәулесінің әсерінен және қыста салқындықтан 3-10 күн ішінде өледі. Метациркурий төменгі температураға өте төзімді: -8-12С теипературада тіршілік қабілетін 20 күнге дейін кейде, одан да ұзақ сақтайды, ал -25С – 72с, -30С-6с, -40С – 3 сағат бойы сақтайды. Балықты тұздағанда тұз концентрациясы 15 % болғанда метациркурий 5-10 тәуліктен кейін өледі. Балықты 20 минут ыстап сүрлегенде, пісіргенде және де 3 аптадан кем емес түтіндеп кептіргенде, балықтың 1 кг салмағына 120-140г. тұз жұмсап 2-3 күн тұздағанда, метациркурийлер тіршілік қабілеттілігін жоғалтады.

Описторхоз – факторы передачи

❖ сырая, недостаточно термически обработанная, малосольная, вяленая рыба семейства карповых, в тканях которых метацеркарии описторхов живут до 2 лет.

*Елец (*Leuciscus leuciscus*)*

*Линь (*Tinca tinca*).*

*Лец (*Abramis brama*).*

*Плотва (*Rutilus rutilus*)*

*Язь (*Leuciscus idus*)*

*Серебряный карась (*Carassius auratus gibelio*).*

*Сазан (*Cyprinus carpio*).*

ОПИСТОРХОЗ СЫПЬ

? Эпидемиология

? . Описторхоз – табиғи ошақтың инвазия. *O. felineus* Обь және Ертіс (Батыс Сібір, Қазақстан), Днепр, Еділ, Двина, Неман өзендерінде жиі кездеседі. *O. viverrini* тудыратын описторхоз тропикалық елдер (Тайланд, Лаос, Камбоджа, Малайзия, Индия және т.б.) тұрғындарының арасында кең тараған. Сонымен қатар бұл инвазияның таралуы бірінғай емес, ол қосымша ие түрі тұқы балықтардың таралуына да байланысты. Мысалы, Сібірде тұқыларға жататын шабақ көп жағдайда *O. felineus* – пен залалданған. Дунай суларында описторхозды таратуда шабақ пен линьнің маңызы үлкен, Голандияда – густера, шабақтар. Инвазия (метацеркарийдің) мөлшері тұқылар арасында 10-нан 95 % дейін ауытқиды және балық түрлерінің қабылдағыштығына байланысты (С.А. Беэр, 1985). Қазақстанда тұқылардың ең жоғарғы залалдануы Ертіс, Тобыл, Есіл өзендерінде байқалады. Бұл өзендердің алабы табиғи – ошақтық аймақ, ондағы тұрғындардың описторхозбен залалдануы 30-50 % жетеді. Ақмола, Павлодар, Қостанай, бұрынғы Жезқазған, Семей және бұрынғы Торғай облыстарының аумағы адамдардың осы инвазиямен сырқаттанушылығына бейім қолайсыз аймақ болып табылады. Описторхоздың эпидемиялық процесі паразитарлық жүйенің күрделілігімен анықталады. Даму циклі мына бағытта өтеді: көптеген ақырғы иелер - -- аралық иесі (моллюска) - -- қосымша (аралық) иелері (карптардың әр түрлері). Осы жүйенің әр бөлігі эпидемиялық процестің көріністеріне әсер ететін табиғи, шаруашылық және әлеуметтік факторлармен әрекеттеседі. Қазақстанның кейбір аймақтары жоғары эпидемия болып есептеледі (инвазия айналымының мөлшері 85 % және одан да жоғары). Мысалы, республика бойынша осы аурумен сырқаттанушылықтың 49,4 пайызы Ақмола облысының, ал 36,8 пайызы Павлодар облысының үлесіне тиеді. Описторхоз инвазиясы эпидемиялық процесс көріністерінің пәрменді пайда болуының бастапқы шарты – табиғи және әлеуметтік факторлар: тұқы тұқымдас балықтарға бай өзендер мен көлдердің болуы және олардың су қоймаларының тұрмыстық, коммуналдық қоқыстармен, кемелермен тез ластануы.

- ? **Инвазия қоздырғышының берілу механизмі мен жолдары**
- ? **Инвазия қоздырғышының берілу механизмі мен жолдары.**
- ? **Патогенезі және клиникалық көріністері.**
- ? Залалданған балықпен адамның (ет қоректі жануарлардың) ішегіне түскен метацеркарийлер өзін қоршаған қабықтардан босанады, сосын жалпы өт және ұйқы безі жолдарымен өт қабына, бауырға, ұйқы безіне өтеді, онда 2 жұмадан кейін ересек дәрежесіне жетеді, ал бір айдан кейін жұмыртқалай бастайды. Описторхоз патогенезі, негізінде, адам организміне гельминттердің, олардың метаболиттері мен жұмыртқаларының аллергиялық, механикалық, токсикалық және рефлекторлық әсер етуімен байланысты. Осының нәтижесінде өт жолдарының, қарынның және ащы ішектің жұмысы мен секрециясы бұзылады, қосымша инфекциялардың белсенділігі күшейіп, холангит дамиды, рак ауруының қозуына жағдай туады. Н.Д. Ющук (1998) жасаған клиникалық жіктеуге сәйкес мынандай түрлерге бөлінеді: бірінші – екінші латенттік описторхоз; жедел, созылмалы, қалдық, аралас описторхоз; ауырлығы бойынша – жеңіл, орташа, ауыр түрлері; аурудың жағдайы бойынша – компенсация, субкомпенсация, декомпенсация сатылары. Аурудың жасырын кезеңі – 2-4 жұма. Алғашқы сатысында (жедел) аллергоз, температураның көтерілуі, бас, бұлшық ет және буындардың ауыруы, қыштитын тері бөртпелері байқалады. Соңғы сатысында (созылмалы) – оң жақ қабырғаның асты ауыруы, бауыр мен өт қабының үлкеюі, өт және ұйқы без жолдарының зақымдалуының күрделі белгілері, нерв жүйесі жұмысының бұзылуы орын алады. Байқалатын асқынулар – ірінді холангит, өт жолдарының жарылуы, өт перитониті, ұйқы безінің жедел қабынуы, бауырдың бастапқы ісігі. Иммунды тапшылық жиі дамиды, ол созылмалы іш сүзегі қоздырғышының тасымалдаушылығын қалыптастырады.

Симптомы описторхоза и клонорхоза (они одинаковы)

Голова и мозг

- головная боль;
- заторможенность или возбуждение;
- бессонница.

Глаза и кожа

- пожедтение;
- сыпь.

Печень, желчный пузырь и протоки

- болезненность;
- увеличение.

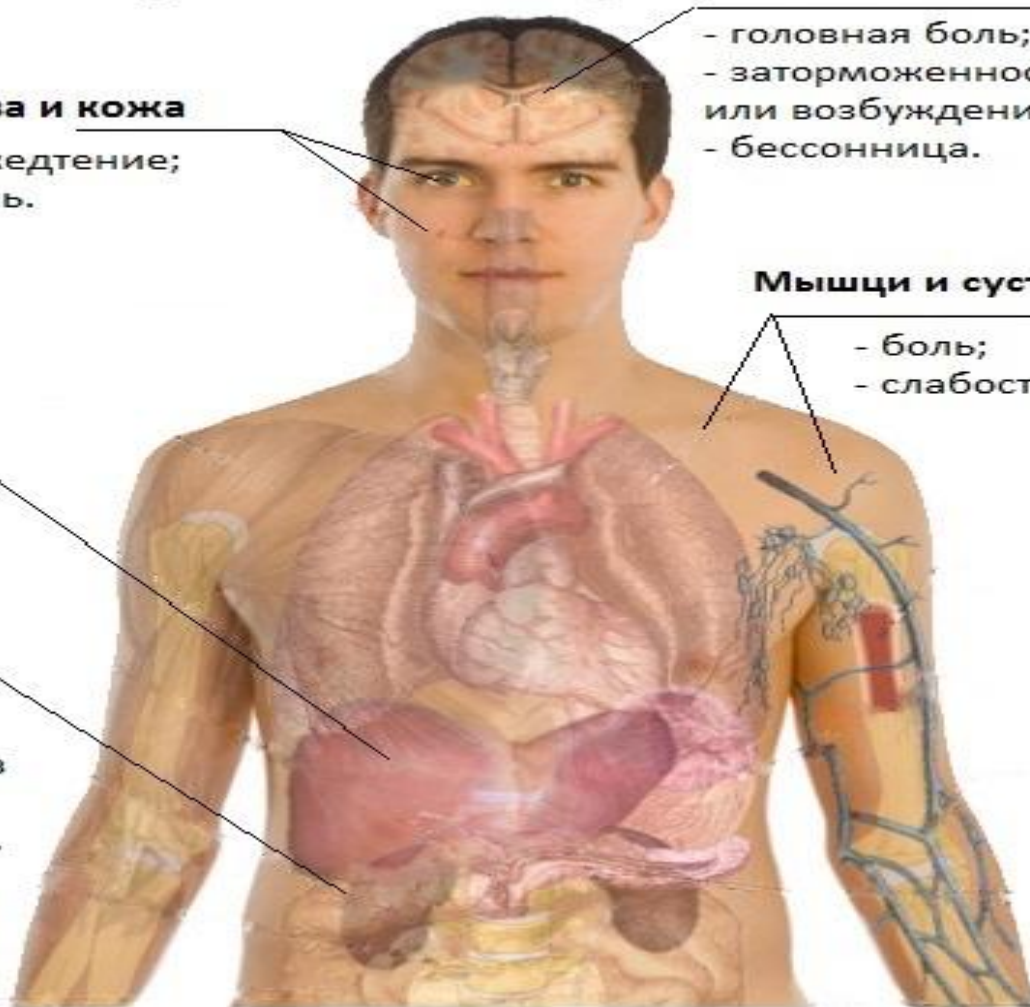
Мышцы и суставы

- боль;
- слабость.

ЖКТ

- тошнота;
- диарея;
- рвота;
- боль в животе (в эпигастрии);
- потеря аппетита.

Лихорадка при обострении (до 40 °С)

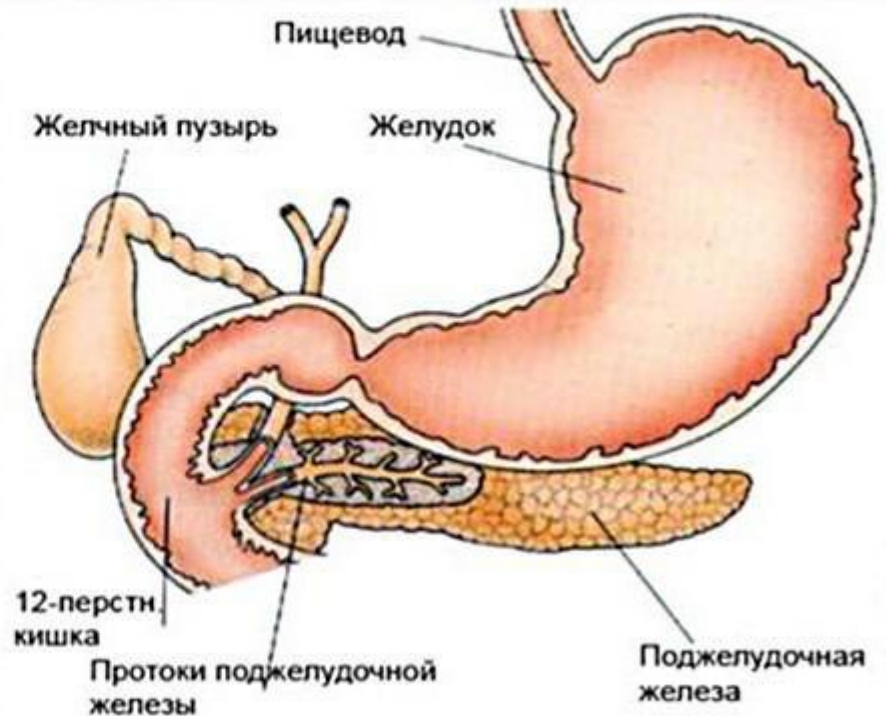

Хронический описторхоз

Хронический описторхоз

проявляется симптомами:

- хронического холецистита,
- гастродуоденита,
- панкреатита,
- гепатита.

Клиникалық және зертханалық диагноз қою.

Описторхоздың диагнозы эпидемиологиялық анамнезге (пісірілмеген балықты тамаққа пайдалану, бұл инвазияның эпидемиялық аумақтарында болу), клиникалық белгілеріне (дене қызуы, іш ауыруы, көз ағының сарғаюы, бауыр мен өт қабының өсуі, эозинофилдердің көбеюі және т.б.), паразитологиялық, иммунологиялық зерттеулердің деректеріне негізделеді. Описторхозды жедел респираторлық аурулардан (ЖРА), өкпе қабынуынан, тропикалық паразитарлық аурулардан (ТПА), вирустық гепатиттерден, жіті ішек ауруларынан (ЖІА), қан және жедел хирургиялық аурулардан айыра білу керек. Описторхозды клиникалық белгілері бойынша басқа аурулардан айыру қиын екені ескеріліп, зертханалық тексеру әдістеріне көп көңіл бөлінеді. Соңғыларға аш ішектің бөліндерін және нәжісті овоскопиялық зерттеу жатады. Бұл кезде описторхистің (мысық сорғышының) ересек паразитін табуға болады. Жағындыны микроскоппен тексергенде, клонорхистің жұмыртқасымен шатастырмау керек. Түтікшемен (дуоденальдық) алынған өт сұйығын тексергенде, жұмыртқалар аурулардың нәжісінен гөрі аш ішегінен жиірек табылады.

Микроскоптық тексеру теріс болса, зондмен тексеруді қайталау керек. Емдеуі: Қазіргі кезде описторхозды емдеуге қолданылатын бірден – бір препарат – празиквантил (син: билтрицид, цесол, азинокс). Тәулігіне 2-3 рет қабылдау үшін салмақ массасына сәйкес 60-75 мг/кг мөлшерінде тағайындалады. Химиялық препаратпен емдеу тиімділігін бақылау үшін 3-6 айдан кейін нәжісті (копроскопиялау) немесе өт сұйығын зерттейді.

- ? **Эпидемияға қарсы және алдын алу шараларына кіретіндер**
- ? тамаққа шикі, шала пісірілген және тұздалған тұқы тұқымдас балықтарды пайдаланбау; тамаққа арналған балық тағамдарын (әсіресе осы инвазия бойынша эпидемиялық аймақтардан алынған) ауық – ауық зертханалық тексеру. Балықтың описторхис метацеркарийлерімен ластанғанын тексеру үшін, балықты арқа қанатының бойымен терісін кеседі, теріден тазартқаннан кейін бұлшық етпен жұқа қабат алып, микроскоптын 10-20 есе үлкейтуімен тексереді. Тірі балықта личинкалар жақсы сақталады. Олар қозғалғыштарын (маңызды айырмашылық белгі) сақтандықтан, тез табылады.

РЕКОМЕНДУЕМАЯ СХЕМА КОМПЛЕКСНОЙ ТЕРАПИИ ОПИСТОРХОЗА

Этап	Препарат	Время приёма	Схема приёма
Подготовительный	Гепатосол	2 недели	По 1 ч/л 3 раза в день
	Ахиллан		По 1 ч/л 3 раза в день
	Флорента		Развести в 5-10 раз, по 1-2 ст/л 3 раза в день
Воздействие на паразита	Экорсол	1 неделя	Экорсол развести в 5-10 раз, приём: по 1-2 ст/л 3р. в день. По 3 ч/л 3 раза в день взрослым;
	или		детям 3-6 лет – по 1/3 дозы, 6 -12 лет - 2/3 дозы взрослого. Популин - 1 ч.л.
	Популин		3 раза в день взрослым
	Гепатосол		По 1 ч/л 3 раза в день
	Токсидонт-май		по 0,5 ч/л 3 раза в день (растворив в 200 мл воды)
Восстановительный	Гепатосол	3 недели	По 1 ч/л 3 раза в день
	Ахиллан		По 1 ч/л 3 раза в день
	Ширлайн	2 недели	Тюбажи 1-2 раза в неделю
	Флорента	4 недели	развести в 5 -10 раз, по 1 - 2 ст/л 3 раза в день
	Витамикс		По 1 ч/л 3 раза в день

ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

- ? http://slovari.yandex.ru/Описторхоз%20/БСЭ/Опис_торхоз/
- ? http://www.ayzdorov.ru/lechenie_opistorhoz_что.php
- ? http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_medicine/21144/Описторхоз
- ? <http://www.infectology.ru/nosology/parasitic/helminthoses/opisthorchisis.aspx>
- ? <http://www.diagnos.ru/diseases/jekat/opistorhoz>

Спасибо за внимание!!!

